

**Združenje žrtev okupatorjev
1941-1945 Kranj
Slovenski trg 1, p.p. 12
4000 Kranj**

**ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV
1941 – 1945 KRANJ**

**» O P T I M I S T «
št. 19**

M A R E C 2007

ZDRUŽENJE ŽRTEV OKUPATORJEV
1941-1945 KRANJ, Slovenski trg 1
4000 KRANJ, p.p. 12
E-mail: zzokranj@siol.net

Tran.račun: 05100-8000057707
Davčna št.: 90541146
Tel./Fax.: 04/2373-553
<http://www.kranj.si/ZZO.1941-45>

OB IZIDU DEVETNAJSTE ŠTEVILKE »OPTIMISTA«

Pred vami je devetnajsta (19) številka našega in vašega »OPTIMISTA«.

Seznam članov razširjenega Izvršnega odbora Združenja:

IZVRŠNI ODBOR ZDRUŽENJA:

TONE KRISTAN - predsednik
STANE SLADIČ - podpredsednik
FRANC ROVAN - podpredsednik
JOŽICA MIŠIČ
JELKA PIRC
ANA KATNIK
VERA ŠTRUKELJ
FRANC GERJEVIČ
FRANC GUSTINČIČ
IVO PODGORŠEK

NADZORNI ODBOR:

ALBINCA MIHELIČ - predsednica
ANICA MIKLAVČIČ
DARINKA GERJEVIČ
ANTON KNEZ

ČASTNO RAZSODIŠČE

IVAN SINKOVIČ - predsednik
OLGA ŠUMI
VIDA KUNČIČ
STANISLAVA ROVTAR
LOJZKA GABRIJEL

PLAČILO ČLANARINE:

Na 22. seji razširjenega Izvršnega odbora Združenja, dne 26.2.2007, je bil sprejet sklep, da se z dnevom sprejetja sklepa, članarina za leto 2007 spremeni na stanje evra in sedaj znaša: **11,00 evrov**. Prav tako se spremeni znesek za bilten na **2,00 evra**. Skupaj torej **13,00 evrov**.

Lahko se plača tudi v 2 obrokih.

Plačevanje članarine poteka na isti način kot doslej. Kranjčani in okoličani lahko plačajo v pisarni, ostali pa preko transakcijskega računa : 05100-8000057707.

Ob tej priliki vas ponovno prosimo, da nam pošljete kakšne svoje fotografije in prispevke, ki jih vseskozi potrebujemo, kot material za razne razstave in panoje.

IZVRŠNI ODBOR

POROČILO o delu Izvršnega odbora Združenja v letu 2006

V največji meri smo nadaljevali z delom in akcijami iz leta 2005.

Načrte in probleme smo obravnavali na 4-ih sejah, predvsem v razširjeni zasedbi. Manjše probleme in izvedbe akcij pa smo po potrebi obravnavali in izvajali v ožjih krogih in skupinah.

V tem času so bile izvršene menjave in popolnitve v vrstah Izvršnega odbora, ker sta prenehali sodelovati Joža Ložak (dosedanj podpredsednica) in Daniela Erbežnik, članica NO. Za podpredsednika smo imenovali Franca Rovana, v IO pa izvolili novega člana Franca Gustinčiča (Tatre-Obrov) ter v NO Darinko Gerjevič (Brežice).

Po danih možnostih so se izvajale najbolj nujne aktivnosti in dela:

Nadaljevanje izterjave odškodnin od ZRN. V ta namen smo preko parlamentarne skupine PDS-Linke, izvedli pritisk na nemško Vlado.

V podporo, da se ZRN odvzame imuniteta na tožbe tujih sodišč glede odškodni, smo sodelovali na protestnem shodu in pri obravnavi pred Sodiščem EU v Luxemburgu. Upamo, da bo Sodišče kmalu odločilo in ZRN odvzelo imuniteto, da bodo lahko vse žrtve nacifašizma vložile tožbe pri svojih državah.

Ob pomoči organizacij civilne družbe v Kölnu, ki jih podpira občina, smo v mesecu maju organizirali in izvedli Simpozij o vseh tegobah in kalvariji slovenskega naroda v času izgnanstva in okupacije 1941-45. Kakor vsi dosedanji Simpoziji, je tudi ta imel namen obveščanje nemške javnosti in pritiska na oblasti in politiko.

Simpozij je lepo uspel, še posebej, ker je bil na mednarodnem nivoju, ker so sodelovale tudi žrtve iz Poljske, ki so bili ravno takrat na obisku v Kölnu.

Veliko napora in časa je bilo vložnega za dogovore in priprave za Simpozije in razstave po raznih krajih Nemčije, ki jih pripravljamo. To moramo storiti, ker vemo, da v večini krajev po Nemečiji sploh ne vedo, da so bila tam taborišča slovenskih izgnancev.

Za pripravo Simpozijev in razstav je potrebno veliko časa in truda, da v določenih krajih dobimo ljudi, ki so pripravljeni takšno akcijo, skupaj z nami, izpeljati, saj mi sami brez domačinov ne moremo.

Zbiranje, priprava in obdelava razstavnih materialov je posebej zamudno opravilo, ki zahteva veliko potrpežljivosti. Vse te akcije in opravila pa zahtevajo tudi kar nekaj sredstev, kljub volonterskemu delu, ker so materiali in potrebne usluge, zelo dragi. Tu so še stroški organiziranja Simpozijev in razstav. Za pripravo in izvedbo le-tega v nekem kraju, je potrebno kar 1-2 leti, še posebej, če želimo, da domačini, kot organizatorji, vsaj delno sofinancirajo omenjene zadeve.

Ker se nemške oblasti ne želijo pogovarjati o plačilu odškodnine, smo na februarski seji sklenili naš cilj oz. problem, predati parlamentu EU. Po vseh pripravah smo 15.1.2007 v Bruselj poslali pritožbo proti ZRN.

V okviru našega sodelovanja nas je obiskal dr. Dietzfelbinger iz Dokumentacijskega centra v Nürnbergu. Z gostom smo se pogovarjali o naši razstavi, ki jo pripravljamo v Nürnbergu in njihovi pomoči pri naših akcijah v nemškem prostoru. Ob tej priliki smo si ogledali nekaj naših muzejev novejše zgodovine in nekaj pomembnejših spomenikov NOB po Sloveniji.

Zelo veliko časa in truda je bilo vložena za vse mogoče intervencije in pritiske tudi na Vlado RS, da bi končno že sprejeli sklep za **Zakon o poplačilu materialne odškodnine žrtvam nacifašističnih okupatorjev**.

Medtem, ko denar za »žrtve« okupatorjevih sodelavcev je, ker ti dobivajo v popolni tajnosti velike »odškodnine«, ga za nas ni. Verjetno bo potrebno to Vlado predati sodišču in odškodnine iztožiti.

Ob vsem tem je bilo storjenega veliko dela za pomoč žrtvam ob uveljavljanju njihovih pravic.

Zaradi dotrajanosti računalnika smo kupili novega. Prav tako tudi tiskalnik, ki je bil tudi že zastarel in dotrajan.

V letu 2007 pa bomo, poleg vključevanja, povezovanja in pomoči članom, prioritarno delali na naslednjih nalogah:

1. Nadaljevati izterjavo odškodnin za slovenske žrtve od Nemčije tudi z internacionalizacijo.
2. Pospešeno delati na obveščanju nemške javnosti, politike in oblasti o kalvariji slovenskega naroda s simpoziji, razstavami, preko interneta in publikacijami.
3. Poskušali pripraviti kakšno publikacijo za nemški in slovenski prostor na temo »OBSOJENI NA UNIČENJE«.
4. Sodelovanje z raznimi institucijami in organizacijami doma in v tujini.
5. Pospešeno delati, da Vlada RS čimprej sprejme Zakon o poplačilu materialne odškodnine žrtvam nacifašizma V kolikor to do junija 2007 ne bo storjeno, se vložiti tožba zoper državo Slovenijo.
6. Vsi dodatni problemi se bodo reševali po zahtevnosti in finančnih možnostih.

Predsednik
Tone Kristan

NEKAJ NAJPOMEMBNEJŠIH NOVIC:

Kakor smo že v preteklem letu sklenili, smo dne 15.1.2007 poslali na Evropski Parlament v Bruselj pritožbo zoper Zvezno republiko Nemčijo, ker slovenskim žrtvam noče plačati odškodnine. Od vodstva sveta za Peticije smo prejeli odgovor, da bo našo pritožbo obravnaval najprej Komite sveta in odločil ali bo posredoval predmet v obravnavo in odločanje svetu za Peticije Evropskega parlamenta. Obravnava, če bo, bo javna in zato smo zahtevali, da nam na njej omogočijo sodelovanje. Ob tem so nas tudi obvestili, da obravnava ne bo tako kmalu, ker je potrebno vse gradivo prevesti v vse jezike držav, ki sodelujejo v tej komisiji.

Pritožbo, poslano 15.1.2007 v celoti objavljamo:

Predsedniku Evropskega Parlamenta

Naše Združenje je nepolitična, prostovoljna organizacija, ki združuje vse slovenske žrtve nacifašističnih okupatorjev v času 1941-1945 in poskuša od naslednic povzročiteljev škode, le-to izterjati za oškodovane slovenske žrtve od ZRN.

Do osamosvojitve, leta 1991 nismo mogli od ZRN uveljavljati odškodnine (bil je 2x poskus). Po osamosvojitvi so bile ustanovljene razne organizacije (društva) civilne družbe, ki so želele svoje zahteve uveljavljati preko naše Vlade, da ta izterja odškodnine, vendar vse brez uspeha.

Leta 1997 smo ustanovili naše Združenje in že 8.1.1998 smo poslali oblastem ZRN uradno zahtevo za plačilo odškodnin slovenskim žrtvam.

V tem času je bilo veliko dopisovanja in nekaj razgovorov, kar pa ni prineslo željenih rezultatov.

Po naši zahtevi 8.1.1998 so nemške oblasti panično hitele govoriti, da so vse svoje obveznosti do odškodnin že poravnali bivši Jugoslaviji. Na te izgovore in trditve smo nato zahtevali, da nam dostavijo vse dokumente, ki bodo potrdili te trditve. Ko smo prejete dokumente temeljito pregledali (nekaj smo jih pridobili tudi sami), nismo našli ničesar, kar bi potrdilo njihove trditve. Na podlagi tega smo nemško Vlado prosili naj se ne spreneveda in spreminja evidentna dejstva.

*Je pa res, da je ZRN dala Jugoslaviji ugodne kredite v obliki gospodarske pomoči in sicer v višini 1.240.000.000 DEM. Poznano pa je, **da posojilo ne pomeni plačilo odškodnine**. Sicer pa je Slovenija svoj del dolga ZRN že odplačala.*

*Ko smo jim sporočili naše ugotovitve in jih prosili za **tvorno in pošteno obravnavo** naše problematike na osnovi pogovorov, so takoj našli druge izgovore in sicer, da je za reševanje teh zadev čas že preveč oddaljen, da za to ni nobene potrebne zakonodaje, itd.*

Naš odgovor na vse to je bil in je :

- 1. Po sklepu Združenih narodov: »Vojni zločini ne zastarajo«.*
- 2. Nas ne zanima, kaj in kako so z Jugoslavijo obračunavali. Dejstvo je, da žrtve vojnega nasilja Jugoslavije (Slovenije) niso dobile NIČ, saj o tem tudi nikjer ni nobenih dokumentov. Če bi bila Slovenija Amerika ali Izrael, ne bi bilo problemov, čeprav je bil slovenski narod tako, kot Židje, obsojen na uničenje – zakaj razlike?*

*Mislimo, da tak arogantni odnos nemških oblasti do slovenskih žrtev nacizma ni pošten in nas ignoranca ter omalovaževanje, resnično **boli**.*

Toliko smo želeli napisati tu, več pa je v prilogah.

Na kratko – mi zahtevamo od ZRN odškodnine za slovenske žrtve, za škodo, ki so nam jo povzročili nacisti in sicer za nematerialno in materialno (višina in pogoji so nemškimi oblastem znane, za kar je pa potreben tudi dogovor – znaša pa 4 Mrd €).

*Od Parlamenta EU pričakujemo objektivno obravnavo in pošteno rešitev vsaj še za teh nekaj preživelih, ne oziraje se **na moč** Zvezne republike Nemčije.*

Zelo pa bi bili veseli, če bi v razpravi lahko sodelovali.

Dne 23.2.2007 pa smo na več časopisov poslali spodaj navedeni dopis, vendar ga nihče ni objavil – ali niso smeli ali pa si ne upajo?

SLOVENSKE ŽRTVE NACIZMA V EVROPSKEM PARLAMENTU

Združenje žrtev okupatorjev 1941-1945 Kranj je v svojem zahtevku ZRN za poplačilo vojne odškodnine slovenskim žrtvam nacizma, dne 8.1.1998 zapisalo, da bo za uveljavitev svojih zahtev izkoristilo vsa razpoložljiva pravna sredstva.

*Ker ZRN odklanja plačilo odškodnin, smo 15.1.2007 poslali na EVROPSKI PARLAMENT (predsedniku) pritožbo zoper ravnanje ZRN. Slovenske žrtve ne moti le zavračanje plačila ampak **boli** arogantno in omalovažujoče obnašanje nemške vlade.*

Hvalijo se o plačilu nekaj drobiža preko zakona o prisilnem delu taboriščnikom in peščici slovenskih izgnancev (predsednica DIS in nekaj njenih sodelavcev pravi, da so slovenski izgnanci dosegli za kar so se ustanovili?!). Kje so izgnanci, izseljeni na jug Balkana, kje so begunci, kje so vsi tisti izgnanci, ki niso bili upravičeni, kje so svojci umorjenih talcev, itd? Tako neodgovorno »prodajanje megle« je žaljivo za slovenske žrtve.

Že leto dni pred predajo pritožbe na Evropski parlament smo zaprosili slovenske poslance v EP za pomoč pri proceduri, ki je potrebna. Ker tudi na dva pisma zaprosila niso niti odgovorili, pomeni, da se SRAMUJEJO SLOVENSКИH ŽRTEV, kar je najbolj žalostno. Če upoštevamo obnašanje izvoljenih predstavnikov slovenskega naroda, se ne smemo čuditi obnašanju nemških oblasti proti nam.

Kljub temu, da nam naši voljeni (drugič jih ne bomo več) predstavniki nočejo pomagati, smo se in se dogovarjamo s predstavniki drugih narodov in ti nas sprašujejo, kje so naši, pa jim pošteno odgovorimo, da nočejo sodelovati (eden od teh želi biti predsednik Slovenije). Upamo le, da ne bodo glasovali proti nam.

*Kljub vsem oviram, ki nam jih postavljajo tudi naši **predstavniki**, upamo na uspeh v Evropskem Parlamentu.*

Tudi doma se borimo z »mlini na veter« in Vlado RS za poplačilo materialne odškodnine slovenskim žrtvam nacizma (za »žrtve komunizma« ni problem, za te je sredstev dovolj).

OBVESTILO IOM iz ŽENEVE – zaključek odškodninskega programa

IOM iz Ženeve je z dnem **31. decembra 2006 zaključil** nemški program za nacistične žrtve. Od prijavljenih iz vseh kategorij je bilo pozitivno rešenih cca 100.000 upravičencev iz vse Evrope. Večji del izplačil, ki se nanašajo na zahtevke pozitivno rešenih upravičencev za prisilno in suženjsko delo ter druge osebne poškodbe in izgubo premoženja, je bilo realiziranih do 30.9.2006. Po zakonu je bil to datum do katerega so morala biti izdana vsa obvestila o odškodninah zakonitim dedičem. Pri tem je potrebno poudariti, da je odškodnino za izgubo premoženja dobilo le manjše število oškodovancev in še to samo iz Zasavja.

Med 30. septembrom in 31. decembrom 2006 je IOM opravila le še izredna izplačila še ostalim upravičenim zakonitim dedičem in ugodno rešenim pritožbam. V tem času je IOM tudi dodatno kontaktirala upravičence, ki niso vnovčili čekov ali pa niso bili dosegljivi.

V skladu z nemškim ustanovnim aktom IOM in druge partnerske organizacije nemškega sklada »Sprava, spomin in prihodnost« ne smejo več izplačevati odškodnin po 31. decembru 2006. Ta rok velja tudi, ko so upravičenci umrli pred prejetjem njihovih čekov ali dokumenti o naslovu niso bili na razpolago. Po zaključku tega programa je Nemški zvezni arhiv prevzel vlogo arhiva zahtevkov, ki so bili poslani na IOM.

Združenja žrtev okupatorjev 1941-1945 Kranj

Letos avgusta bo poteklo že 10 let, kar je bilo ustanovljeno Združenje in zato smo na 22. razširjeni seji, dne 26.2.2007 sklenili, da ta jubilej primerno počastimo.

V mesecu septembru (skoraj zagotovo bo to 15.9.2007) bomo organizirali Slavnostno akademijo ter obenem tudi Skupščino Združenja, na katero že sedaj vabimo vse člane in njihove potomce.

WERNIGERODE:

Simpozij, otvoritev razstave, odkritje spominske plošče in ogled treh taborišč:

Že večkrat smo pisali o naših prizadevanjih oz. naporih o obveščanju nemške javnosti in s tem pritiska na oblasti o kalvariji slovenskega naroda v času II. svetovne vojne, se to tudi v letošnjem letu nadaljuje. Predvideno je kar nekaj večjih projektov za katere pogovori še tečejo, nekaj pa je že dokončnih.

Prvi takšen projekt bo izveden dne 15. – 16. 5.2007 v mestu Wernigerode/Harz, kjer so bila 3 taborišča slovenskih izgnancev.

V cilju splošne obveščeniosti nemške javnosti bo tu izveden širok program in sicer:

1. Simpozij na temo »OBSOJENI NA UNIČENJE«, kjer bodo sodelovali, poleg našega glavnega referata, tudi nemški predstavniki.
2. Postavljena in odprta bo razstava 12-ih panojev, ki prikazujejo trpljenje iz časov nacistične okupacije in preganjanja slovenskega naroda.
3. Odkritje spominske plošče v spomin na slovenske izgnance v taboriščih v tem mestu.
4. Na tamkajšnjem pokopališču bo na posebnem mestu nameščen venec (stalni) s posvetilom ob vencu, za vse tam pokopane Slovence.

O tem dogodku smo pisali že lani in pozvali vse zainteresirane, da se prireditve oz. obiska v Wernigerodu udeležijo, pa ni bilo veliko odziva.

Istočasno pa bomo obiskali tudi kraj Ilsenburg in Lauthental, kjer so bila rav tako taborišča slovenskih izgnancev.

KRATKO OBNVESTILO – informacija o materialni odškodnini

Odgovor na poslansko vprašanje g. Hana, glede materialne odškodnine slovenskim žrtvam, je podal g. Lovro Šturm. Predlog, ki ga je Medresorska komisija Vlade RS sprejela na seji 8.12.2005 je podala na Vlado RS 24.2.2006. Od takrat dalje navedena problematika čaka na obravnavo v Vladi in šele po eventualni odločitvi Vlade, bo Ministrstvo za pravosodje uvrstilo predlog v delovni program.

SPOMINI, KI NAJ SE ZAPIŠEJO IN SE NE SMEJO POZABITI

Svoje spomine je zapisala Albinca Kokalj, poročena Mihelič iz Kopra

(prej stanujoča na Visokem pri Kranju)

Moja rojstna hiša

Bila si lepa, ne bogata, a tudi ne revna. Težko bi rekla, kdaj si bila lepša – ali takrat, ko so cvetele jablane, ali tedaj, ko si se skrivala v bujnem poletnem zelenju. Očarljiva si bila tudi, ko se je listje rumeno in rdeče obarvalo, ali pa, ko si se s svojo belino kosala z zimskim snegom in ledom.

Da, to si bila ti, moja rojstna hiša. Del tebe je bil tudi velik vodni mlin s sedmimi kamni, v katerem je moj oče mlel žito okoliškim kmetom. Kraljevala si na prostrani loki ob bistri vodi, malo odmaknjena od vasi, vendar pa nisi bila čisto sama in osamljena. Ob koncu sadnega drevja je tekla pot in tam je bil tudi most, ob njem pa še ena hiša.

Vse življenje te že obiskujem. Pravim, da te hodim gledat, kajti že dolgo nisi več moja last, zato te gledam le od daleč. Ti nisi nikoli bila navadna hiša, ti si bila prekleta hiša, kar si velikokrat dokazala. Vsakemu, kdor je bival pod tvojo streho, si prinesla nesrečo. Starejši ljudje so pripovedovali, da te je nekoč preklela starka, ki si ji, velika in zahtevna, povzročila preveč skrbi in težav. Da se te je to prekletstvo še močnejše oprijelo, si nosila tudi hišno številko 13. A čas je neizprosno tekel dalje in z njim si se počasi tudi ti starala.

Toda postala si tudi znamenita, saj so v tvoje zidovje vzdali spominsko ploščo, ki naj bi še prihodnje rodove spominjala na to, da so se pod tvojo streho zbirali zavedni slovenski možje, ki se niso mogli sprijazniti z dejstvom, da je njihovo domovino okupirala nemška vojska. Ti si jim dajala varno zavetje, moj oče pa kruha in borbenega duha. Ni mu bilo žal postaviti na kocko ne tebe ne družine in ne svojega življenja, samo da bi bil slovenski narod spet svoboden. In žrtev je bila sprejeta – izgubil je vse.

Spet me je zanesla pot v rodne kraje in spet sem te po dolgem času prišla pogledat. Ko sem te zagledala, me je obšla globoka žalost. Zavedala sem se, da te, oziroma to, kar je od tebe ostalo, vidim zadnjič. Sedaj si zapuščena od vseh. Žive duše ni v tvoji bližini. Ljudje so se ti odrekli. Podiraš se. Namesto oken imaš velike prazne odprtine, strehe pa samo še za vzorec. Sadni vrt in loka sta poraščena z grmovjem in koprivami, da te je komaj še videti. Ker vem, da je tod nekoč vodila pot, si zdaj sama utiram pot med rastjem. Temačno je, kajti z ene strani te je varoval skalni rob, ki pa

sedaj meče le še svojo senco na nekdanjo pot. Prenehali so skrbeti zate. Že dolgo mimo tebe več ne teče bistra rečica, kajti nihče več ne skrbi za rake, ki so dovajali

vodo na mlin. Izgubila si vso čarobnost, ki jo podarja tok žuboreče in šumeče reke, ki je zame najlepša glasba na svetu. Le-ta me je uspavala v prvih letih življenja in zato je ljubezen do vode v meni ostala vse življenje. Noben kraj na svetu zame ni popoln, če v njegovi bližini ni vode.

Kako si zapuščena, kako si osamljena! Nikogar več ne zanimaš, v človeku budiš tesnobo. Nobene vrednosti nimaš več, svojo ceno ima le še zemlja, na kateri stojiš. Podrli te bodo, tako boš izginila z obličja zemlje in s tem bo, upajmo, ugasnilo tudi tvoje prekletstvo. Kljub vsemu pa se mi smiliš, saj si bila moja rojstna hiša, ki je tako – kot mati – samo ena. Za spomin nate sem si utrgala drobno zvončico, ki me bo, čeprav posušena, spominjala na dan, ko sem te poslednjič videla.

Nikoli te ne bom pozabila in še dalje bom pripovedovala zgodbo o ljudeh, ki so živeli pod tvojo streho in tako tragično končali življensko pot: o svojem očetu Valentinu, njegovi nečekanji Anči ter mlinarju Janezu Koselju, ki so svoja dragocena in mlada življenja žrtvovali za našo svobodo.